

Samomor

Mihaila Tomskega

Bil je zelo priljubljen zlasti kot vodja delavskih strokovnih organizacij

Komunistični odbor osebno je bil v Moskvi poročen, da si je namestnik člana odbora Mihail Tomskega končal življenje. Tomskega je imel stike s protirevolucionarnimi teroristi Trockega in Zinovjeva.

Vest o samomoru Mihaila Tomskega je silno presenetila rusko javnost. Tomskega je spadal med one, na katere naj bi se po izpovedbah obtožencev v Zinovjevem procesu razširila obtožba. Dočim so Radek, Pjatakov, Rakovski in drugi bivši pristajali Trockega objavili v sovjetskih listih sporne članke, katerih priznavajo svoje sodelovanje s Trockim, obenem mu pa obračajo hrbet in zahtevajo najstrožjo kazen za obtožence, se je Tomskega odločil za samomor. V soboto popoldne ga je pozval izvršni odbor komunistične stranke, naj odgovorja glede obtožbe, ki so jo naperili proti njemu obtožbe. Tomskega je priznal, da je priključil stranki svoja protirevolucionarna pogajanja s Kamenem leta 1929. Po svojem priznanju ni bil aretiran, pač pa se je odpeljal domov v Bolšev, oddaljeno 40 km od Moskve, in se tam ustrelil.

Mihail Pavlovič Tomskega, rojen leta 1880, je bil agilen član komunistične stranke od leta 1905. Po revoluciji je postal predsednik sovjetskih strokovnih organizacij in član predsedstva vrhovnega sveta narodnega gospodarstva. V komunistični stranki je bil član Politbiroja do leta 1928, ko je bil zaradi opozicijskega delovanja odstavljen. Ko se je odrekal opozicijskim nazorom, so mu bile zopet poverjene javne funkcije. Nazadnje je bil ravnatelj državnega založništva. Tomskega je bil zlasti priljubljen kot vodja strokovnih organizacij. Bil je tipičen ljudski govornik, ki je znal potegniti množice za seboj.

Nemiri na Ukrajini

Po vesteh nemškega poročevalskega urada iz Odesa je navalila v Poltavi večja skupina delavcev in kmetov na vojaško skladišče in odnesla vsa živila. Poveljnik mesta je poslal proti njim vojsko in prišlo je do spopada, v katerem je padlo 25 civilistov, okrog 50 jih je bilo po ranjenih. Nekaj žrtvev je bilo tudi na strani vojske. Do krvavih nemirov je prišlo tudi v drugih krajih pokrajine, kjer je vojaštvo zaplenilo živila.

Iz Harkova poročajo, da se prične tam v kratkem obravnavati proti 60 kmetom, ki niso hoteli izročiti vojaškim oblastem letošnjega pridelka. V zadnjem tednu so aretirali na Ukrajini okrog 2000 delavcev in kmetov, da bi ne prišlo do novih nemirov.

Italijanska agencija »Stefani« pa poroča iz Moskve, da je prišlo v mnogih krajih južne Rusije do krvavih izredov zaradi rekviriranja žita. Posebno ogroženo je ljudstvo v poltavski guberniji, kjer je vojaštvo v strogi pripravljenosti. V spopadih je bilo ubitih 30 civilistov, nad 100 pa težko ranjenih. Oblasti so aretirale 2500 kmetov in delavcev.

Sibirija se zopet polni

V zvezi s procesom proti Kamenju. Zinovjevu in tovarišem poročajo moskovski listi, da se je pričelo po vsej Rusiji generalno čiščenje vseh antikomunističnih elementov in nasprotnikov sedanjega režima, da se odstranijo vse preteče nevarnosti. Aretirali so mnogo osumljenцев, ki jih hitro pošiljajo v koncentracijska taborišča v Sibirijo. Med aretiranci je tudi mnogo bivših komunistov, ki so jih zaradi protikomunističnega delovanja izključili iz stranke in so se bavili z antikomunistično propagando.

Nadzorstvo nad koncentracijskimi taborišči v Sibiriji in severni Rusiji je bilo postreženo, ker so se množili krvavi spopadi med političnimi izgnanci in stražniki. Straže so dobile strogo nalogo, da morajo preprečiti vse nerode v koncentracijskih taboriščih in v skrajnem slučaju rabiti orožje, ker se je večkrat pripetilo, da so se politični kazneni polastili orožja in pobegnili v pragozd, odkoder napadajo transporte in predstavnike sovjetske vlade po vaseh.

Tvorec Harriete umrl

Prvi popolni preparat živčnega sistema je napravil ameriški anatom dr. Rufus Weaver

V Ameriki je umrl slovit anatom prof. dr. Rufus Weaver, star 95 let. Čeprav je bil že nad 10 let v pokoju, ni izgubil njegovo ime na pomenu ob smrti, so se ega spominili vsi večji listi po svetu z obširnimi članki. Za slavo se mu ni bilo treba zahvaliti samo slovesu anatomu, ki je vzgojil cela pokolenja ameriških zdravnikov, niti svojemu anatomskemu inst. pri Hahnemannovem zdravniškem kolegiju, ki nosi njegovo ime. Proslavila ga je Harrieta ali bolje rečeno to, kar je ostalo po njej.

Harrieta je bila zamorska perica in pomivala Dolga leta je bila zaposlena v Weaverovi preiskovalni. Umivala in čistila je vse, kar je ostalo po Weaverovi studentih. Tu je slišala in se učila latinskih imen poedinih delov človeškega telesa. Nazadnje je poznala anatomijo bolje od marsikaterega študenta pred izpitom. Tako je s pomočjo osebam tudi drugod. To bi ne bilo torej nič čudnega. Bolj čudno je bilo, da je polagoma izgubila ves strah pred smrtjo. Prostovoljno je pomagala izkopati 3000 vojakov, padlih med državljansko vojno severa proti jugu v bitki v Gettysburgu, in ko je umrla, se je pokazal njen pogum pred smrtjo tudi v oporoki. Vse svoje prihranke je zapustila anatomskemu institutu, da bi s tem denarjem kupila trupla v študijske svrhe. Videla je, da je študentom vedno primanjkovalo trupel, opetovanje je slišala svojega šefa, kako se je jezil, ker ni mogel ustreči svojim študentom in tako mu je še ob zadnji uri pomagala, kolikor je pač mogla.

In da bi doživela svojo postrežljivost, je zapustila celo lastno telo slavnemu anatomu, z željo, naj iz njega prepravi ves živčni sistem. Vedela je, da je za medicinske

ce to najvažnejše, da si nad živčevjem najbolj belijo glave in zato je želela, da bi se baš na njenem živčevju lahko uspešno pripravljali za izpite. Prof. Weaver je uslišal njeno čudno željo in se lotil dela. Nad mesec dni se je ukvarjal s konserviranjem Harrietinega telesa, iz katerega je jemal koščke za koščkom, živce za živcem. Vse po vrsti je zavijal v gaz, namočen v alkohol. Slednjič se je izpremenila Harrieta in par strahotno stremetič oči in v okostnjaku podobno strašilo, sestojelo iz mišic in živcev. Potem je učenjak vse to utrdil s posebnimi tekočinami, belo pobarval in pritril na ploščo pod steklom.

To je bil prvi popolni preparat živčnega sistema v Ameriki in takrat, proti koncu preteklega stoletja, je vzbujal splošno pozornost. Obenem je pa vzbujal tudi hud odpor v raznih verskih sektah, ki so nasprotovali razvoju zdravniške vede, zlasti pa obdukcijam z vsem, kar spada k njim. Vnela se je huda in dolga polemika protesti, s prošnjami, zborovanji in nasiljem tako, da kmalu ni bilo nobenega Američana, ki bi ne bil poznal Harriete. Navzlic temu se je pa več pokolenj medicincev učilo na njej. Na svetovni razstavi v Chicagu leta 1893, so jo obhajovali množice. Slednjič je prišla v Weaverov anatomski muzej in govori se, da ji bo njen tvorec drugače pripravil, po smrti sledil.

NAPREDEK

— No, kako kaj napreduješ v tenisu? — vpraša mati hčerko.
— Imenitno, zdaj imam za partnerja že bančnega ravnatelja.

André Theuriot:

71

Nevarna lepota

Roman

Da bi se dvignil iz tega mrtvila, da bi njegov čopč obvladal klubujočo naravo, je bilo treba potrpežljivo delati v popolni samotni in miru. Toda teh pogojev ni imel. Čim se je oddalil od Marne, je postal njegov duh nemiren. Podoba baronice Lieblingove je stala pred njim povsod in tudi med slikanji jo je vedno videl pred seboj. Razmišljal je, kaj neki pomenja v njegovi odsotnosti, v kateri družbi je, kdo se ozira po njem in kako odgovarja na njegove poželjive poglede.

In v takih trenutkih ga je vedno obšlo edino hrepenenje: Odkriti, se čim prej dolgočasnega dela in pohiteti k ljubici. Po noči, prebiti v gledališču v ulici la Paix ali v salonu kneževine Kolobine, se je čisto vračal domov utrjen in sit vsakdanjih pogovorov, jezen na vsiljive gospe, sukajoče se okrog Manie, ogorčen, da je vpršil njega kotirala z njimi in da je zaman čakal, da bi prišla na dogovorjeni sestanek, se

je čisto prebudil drugo jutro ozlobojen in razkačen. Z odporom se je znova lotil dela in le z največjo težavo je zbral svoje misli po prečuti noči.

Sie že kdaj opazovali na kmetih pod streho viseče pajčevine? V njih živi kakor v viseči krhki volneni postelji na kupčku zbranih na stotine drobnih pajkov. Če se dotaknete z vejico teh drobnih, v spanje pogreznjenih živalic, se vam razbeže liki prestrašene mravljice na vse strani in ne zbero se več v kupček kakor prej.

Tako nekako je tudi z osredotočanjem misli, potrebnih za umetnino. Čim nastane motnja v njihovem delovnem osredotočenju, se razbeže in le z največjim trudom se nam redko posreči spraviti jih zopet skupaj in v red.

Jakob ni mogel osredotočiti svojih misli in le z največjim naporom svojih duševnih sil je znova jemal v roke čopč. Kaj rado se je pripetilo, da je imelo utrujenim možganom naloženo delo samo ta neblagi učinek, da mu je prineslo izčrpanost in utrujenost, zaradi katere ga je poslal zdravnik na jug. Krči so se zopet ponavljale, srce mu je utripalo močneje in hitreje. Zdelo se mu je, da je postalo njegovo srce večje, da zavzema vso prsno votlino. Posledica hitrejšega utripanja srca je bila težje

Na svetu ni nič novega

V londonskem »Timesu« objavlja nekdo članek, v katerem pripoveduje, da je divjala baš pred sto leti v Španiji enaka bratomna vojna, kakor zdaj. Takrat, leta 1836, se je obračal v angleški splošni zbornici neki poslanec v temperamentnem govoru na civilizirani svet in opozarjal na španske državljanske vojne z besedami: »Kakor tigrin in hijene koljejo Španci Špance.« Vidimo torej nov dokaz, da na svetu ni nič novega, kajti čez sto let se isti narod slavne preteklosti kolje s krutostjo in brezobzirnostjo, ki ni prizanesla niti velikemu duhu in častitljivi starosti Miguela de Unamuna. Zdej je pa še hujše, nego leta 1836, ko je predlagal vojvoda Wellington v angleškem parlamentu, naj ustanovi angleška vlada urad za izmenjavo ujetnikov. Zdej bi bil tak urad odveč, kajti v španski državljanski vojni ujetnikov ne poznajo, ker jih na obeh straneh sproti pobijejo.

Pa tudi geslo o politiki nevedenja je bilo znano že pred sto leti, ko je nastopil Robert Peel proti lordu Palmerstonu, ki je zagovarjal angleško poseganje v špansko državljansko vojno. Pred sto leti je angleški državnik Peel izjavil, da ni do-

pusno, da bi se inozemstvo vmešavalo v notranjo politiko nesrečne Španije. Sto let je minilo in ponavljajo se skoraj isti dogodki.

Moskovski igralci so se vrnili

Poročali smo o turneji moskovskih igralcev v polarnih krajih. V Moskvu so se te dni vrnili člani Velikega akademskega gledališča v Moskvi s turneje po Arktidi, kjer so se mudili 50 dni in priredili 34 umetniških akademij, od teh 23 za polarnim krogom. Človek bi ne verjel, da je mogoče kaj takega, da so prodali daleč tam gori na severu, v malo obljubljenih krajih 25.000 vstopnic. Večkrat so igrali po dvakrat na dan v krajih, oddaljenih med seboj več sto kilometrov. V takih primerih so jim pomagala letala, brez katerih bi seveda ne bili mogli premagati tako velikih daljav.

Moskovski igralci so prepotovali 10.000 km po polarnih krajih, od teh 6.000 z letali. Njihova skupina je obstojala iz solistov opere, baleta in orkestra. Zadnja njihova prireditve je bila akademija v polarnem pristančku Igarki, ki ji je prisostvovalo 3.500 gledalcev.

sposobnosti, da ne morem zadeti značaja te krajin?... Mar se mi suše možgani? Ali pa zastirajo moj pogled telesne muke in delajo težko mojo roko... Morda sem pa eden izmed onih prerano dozorlih talentov, ki na mah izčrpajo vse, kar imajo v glavi. Ali imam res prazno glavo, ali sem že na koncu svoje umetnosti?

Vedel je dobro, da si njegova ljubica ne zna pojasniti njegovega čudaštva, toda nikoli se ni potrudil, povedati ji, kaj ga teži. Bil je preveč samoljubljen in nezaupljiv, da bi ji potožil svoje gorje in povedal, zakaj ne more več delati. Bal se je, da bi utegnil izgubiti na pomenu samo zaradi njegove nadarjenosti in umetniške slave.

In ko je bil tako zatopljen v svoje mračne misli, ga je pri klavirju sedeča Mania premerila s srditimi pogledom. Ker ni poznala nagibov njegove potrnosti, je mislila, da obžaluje svoj korak, da je v mislih pri Tereziji, da mu stoji njena podoba pred očmi. To sumničenje je izviralo iz starega sovraštva do Jakobove žene. V prepričanju, da je opazila v Jakobovem vedenju nepobitne dokaz njegove bivše ljubice, je vzkipela v svojem ponosu in pomislila:

— Ta žena ima Jakoba še vedno v

Iz Litije

— Zanimiva šahovska simultanka. V Litiji je prišel včeraj na oddih znani slovenski šahist g. Tone Preinfalk, ki je dosegal na pravkar zaključenem zemunskem moštvenem turnirju 2. mesto. Litijški šahisti priredili svojemuo odličnemu rojaku pozdravnega večer v petek 28. t. m. ob 20. uri. Ob tej priliki bo imel g. Preinfalk uvodno predavanje o litijškem turnirju, nato pa bo igral z litijškimi šahisti simultanko. Igralci naj prineso s seboj šahovnice. Prirediteljev bo pri »Uršiki«.

— Raspotevalci ponorejenega denarja. V Zabčah pri Vačah so krožili zadnje dni ponarejeni dvajsetdinarski kovanci. O razpečevanju ponorejenega denarja so bila obveščena oblastva. Orožniki so aretirali tri osumljence in jih prignili v zapore tukajšnjega sodišča. O zadevi bomo še poročali. Pozivamo vsakogar, ki bi mu prišel v roke ponarejen denar, da ga odda najbližji orožniški postaji ali pa običinski pisarni.

— Litijški kegljaci so povabljeni v Ljubljano. Ljubljanski kegljaci, ki so organizirani v klubu »Vee zbove«, so povabili naše kegljace na prijateljski mečdan. Medklubsko tekma je določena za september in se bo odigrala na kegljišču pri Perlesu poleg ljubljanske glavne pošte. Z mestvom, ki nastopi proti Ljubljancem, bo šlo tudi: več »navijačev«.

svoji oblasti, kakor ga je imela prej. Tudi v mojem salonu, na samem z menoi, misli samo na njo. Ne zanima ga moje obličje, temveč hladni profil te vaše bunke. Smili se mi. Morda ga je obšlo novo hrepenenje po njej, morda se misli vrniti k njej. Jaz sem se pa spozabila tako daleč, da sem se udala temu podeželskemu slikarju, doživela sem ponižanje, da se moram zadovoljiti s sirotko vaše ljubezni. Ne, to se ne bo zgodilo, osvešim se!

V novem navalu ljubosumnosti je postala prijazna in prilizljiva kakor mačka, da bi spetala na napočeno sled osvoboditve strahotno ter dobila zopet neomajno moč nad Jakobovim duhom. Lahko jo je dobila, kajti umetnik je v resnici še vedno ljubil njo z isto zaslepljeno strastjo, kakor prej. Čim je bila na pripravi, da si je zopet pridobila njegovo srce, ki je ni nikoli izdalo, se je maščevala za svoje dozdnevno ponižanje in njegovo varano ženo je na vse načine žalila. Strupena namigavanja in neutemeljene rekriminacije so zadržale Jakobovemu srcu globoke rane, kajti v njih je videl nemanjkanje velikodušnosti. Često je prišlo tako daleč, da se je moral zavarovati proti žalitvam svoje žene in zakričati nad baronico Lieblingovo, nad molči.